

KRÖNIKA FILM

Josephine Askegård

Övriga kulturkrönikörer: Tiina Rosenberg, Göran Greider, Anna Hellgren, Jonas Fogelqvist

Respekt för rebell

HETT EMOTSEDD har nu andra och avslutande delen av Che-filmen med stort C haft svensk premiär. Men faktiskt har han många gånger tidigare uppträtt i en rad skepnader på vita duken, från spanjoren Francisco Rabal i italiensk-procucerade filmen med den vitsiga titeln *Rebel with a cause*, 1968, och sammetsögde egyptiern Omar Sharif i *Che* 1969, över till spanjoren Antonio

”Det blir alltid problem när de snyggstygg ikonerna ska plockas upp ur graven för en ”sista” kram.”

Banderas i *Evita* 1996 (den rollen var de många som slogs om), till mexikanten Gael Garcia Bernal i *Dagbok från en motorcykel* 2004. Med flera. Alla vill vara och alla vill känna Che. Benicio Del Toros tolkning lär knappast bli den sista.

DET BLIR ALLTID PROBLEM när de snyggstygg ikonerna ska plockas upp ur graven för en ”sista” kram; tre coola katter som Ulrike Meinhof, Andreas Baader och Gudrun Ensslin lyckades en sista (?) gång väcka anstöt när de 30 år efter sin död åter släpptes ut att fritt springa runt och skända sina offer en gång till. Till och med en riktigt hopplös punkpundare som Sex pistols Sid Vicious, död endast 22 år gammal 1979 av en överdos heroin medan han stod anklagad för att ha knivhuggit sin flickvän till döds, porträtterades med största möjliga krampaktiga komplexitet av Gary Oldman (*Sid and Nancy/Love kills* 1986)! Bruno Ganz höll på att bli lynchad när han gjorde Adolf Hitler lite för mänsklig i *Der Untergang* (2004). Återstår att se om någon tar anstöt av Johnny Depps tuffa tolkning av mördaren och gangstern (och av vissa betraktad som en Robin Hood-hjälte) John Dillinger (skjuten av en FBI-agent 1934). Självmåste jag fak-

tiskt erkänna att kände jag mig lite kränkt av den försonande ynkliga figur Anthony Hopkins skapade av min gamle i det närmaste personlige fiende, (tro det eller ej, men omvitnat karismatiske) Richard Nixon i Oliver Stones *Nixon* (1995) och tänker *inte* utsätta mig för att se den nya *Frost/Nixon*.

I förra veckan hade också Edward Zwicks *Motstånd* premiär. Daniel Craig gestaltar den historiska personen Tuvia Bielski som tillsammans med sin bror Alexander gömde över tusen jagade polska judar i skogen under andra världskriget. Det är ett endimensionellt hjälteporträtt som redan retat upp en och annan som säger sig ha mött den verkliga Bielski. Att han var en tuffing är det ingen tvekan om, frågan är när tuffheten övergår i hänsynslöshet eller självändamål.

ATT HÖRA STEVEN SODERBERG här bredvid resonera kring valen han var tvungen att göra är intressant. Inte minst har man uteslutit stora partier ur Ches liv och verk – avrättningarna efter erövringen av Havanna eller det misslyckade befrielseförsöket i Kongo. I stället handlar det närmast om sammanlagt över fyra timmars djungelslit, med smuts, hunger, bärande, grävande och tuffa val att göra när det gällde hänsynslöshet kontra empati när modet eller orken sviktade. Och vad blev tacken för det? (Jag ska inte avslöja slutet här.)

En sak är klar – den som försöker göra en mördare mänsklig har ett långt gatlopp framför sig.

KULTUR-TIPSET! Proggens affischer, som öppnar på Nordiska museet i Stockholm på onsdag den 29 april. Inför första maj passar det bra att stifta bekantskap med något av det bästa som 1970-talets vänster lekade fram, nämligen en fri och ny konst. Plakatvänner behöver inte vara strängt.

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.